

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Képfelirat ár fél óra 5 koroná.
Előzetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előzetes összegek valamint a
kémiratok küldendők.
Képfelirat ár fél óra 5 koroná.
Kémiratok nem lesznek visszatérva.

ADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

TARTALOM. A dohánytőzsdések egyletéről. — Hiány a világos szivarokban. — A szivar automata. — Vegyes.

A dohánytőzsdék egyletéről.

(Egy dohánynagy-tőzsdéről)

Tisztelt szerkesztő úr!

Bár a becses lapja a dohánytőzsdék egyletének megállapítása érdekében hathatósan küzd és minden valószínűség szerint annak létesítését nem sokára üdvözölheti is, mindamelllett úgy vélem nem tévedek, hogyha elfogadom, hogy ezen egylet csak a kis dohánytőzsdék s pedig csak a székes-fővárosi dohánytőzsdék érdekeinek lesz szentelve. Miután én magam vidéki városban lakom, illetékesnek tartom magam annak megítélésére, hogy a vidéki dohány-kistőzsdék mily csekély súlyt fektetnek ezen üzletágra, miután azok majdnem kizárólag más üzletágokkal foglalkoznak, mint a dohány és szivarnak kicsinyben való elárúsítással.

Azért nagyon fel tudom fogni, hogy ily egylet a fővárosi dohánytőzsdékre nézve sok tekintetben nemcsak haszonnal járó dolog, de valóságos áldás volna. És mégis ettől az egylettől teljesen függetlenül a magyarországi dohánytőzsdék szövetségét ajánlanám s ennek létrehozatalát minden dohány-nagy-tőzsdér szívére kötném.

Az ország ama 600 dohány-nagy-tőzsdére, a kik bizonyos tekintetben a kimutatással szemben szerződéses viszonyban állanak s őket egy és ugyanazon közös érdek vezérli, őket ugyanazon óhaj táplálja és őket egyaránt az üzletben előforduló fájdalmaik érik, mindamelllett minden egyes saját belátása szerint cselekszik, azaz túri, elszenvedi a saját sorsát, de annak javítása, vagy legalább is türethetővé tétele iránt nem tesz semmit, de semmit.

Ezuttal az uralkodó állapotok ecsetelésébe nem bocsátkozom, mert azok amugy is mindenki előtt ismeretesek.

Ugy látszik mi dohány-nagy-tőzsdék a m. k. pénzügyminiszterium előtt csak annyit számítottunk, mint egy fölösleges butordarab, mely semmi figyelemre nem érdemes.

Mert, hogy lehetséges volna az, miként az oly nagy jövedelmezőség és jelentőséggel bíró dohánygyedárúságot közvetítő tőzsdék soha vélemény-adás végett fel nem hívatnak, akkor sem, midőn életbe vágó kérdések napirenden vannak.

Még mai napság egyetlen egy szak sincs, még a pénzügyekét sem véve ki, a mely az ipar s kereskedelmi képviselők szakvéleményét nélkülözhetette volna, épen a dohány állam-egyedárúság terén szükségesnek látják azok tanácsát mellőzni, a kik első sorban hívatva volnának a

gyártás és kereskedésbe bocsájtás kérdésében ítéletet mondani.

Kétségbe vonom, hogy valaha megtörténhetett, miként egy újonnan behozott nemnél, a mely alig egy pillanatra is a szükségletnek felelt meg egy dohány-nagy-tőzsdérnek, lett volna ez bárki, csak parányi beleszólása lett volna.

De minek is volna a dohány-nagy-tőzsdér kikért véleménye? Hiszen megy az hála Istennek a nélkül is, de ne kérdezzetek engem hogy!

A dohány-nagy-tőzsdéi intézmény jelenlegi alakjában tarthatatlan s nem is tekinthető hivatásnak. A kis provisio, melyet a nagy-tőzsdés kap, nem tekinthető jutalomnak annyi fáradságért, munkáért s befektetett tőkéért, mert egyetlen egy dohány-tőzsdér sem volt képes egyebet elérni, csak azt, hogy költségeit fedezze. Marad tehát a kis dohány-tőzsdé, a mely hívatva van őt némileg kárpótolni.

De hát mit látunk? Ha a dohány-nagy-tőzsdér üzletét józan kereskedelmi rendszer szerint folytatja, akkor magára uszítja a százakra menő kis dohány-tőzsdéket s el kell viselnie azokat a le nem írható kellemetlenségeket, melyek ebből származnak. Ha pedig a saját kis dohány-tőzsdét kezdetleges módon kezeli, akkor a közönséget maga ellen uszítja, a mely természetesen követeli, hogy a dohány-nagy-tőzsdében minden és valamennyi minőségű anyagból elegendő készlet legyen.

Ahhoz járul még a pénzügyi közegek részéről bosszantások, a kik előtt a viszonyok nagyobbbrészt ismeretlenek s a dolog facitja az, hogy a dohány-tőzsdér minden oldalról szorongatva nem a legkellemetesebb és irigylésre méltó életet folytat. Ezen elviselhetetlen állapotok még abban is nyilvánulnak, hogy az ország 600 dohány-nagy-tőzsdére közül alig száz olyan, a ki a dohány-nagy-tőzsdéjét, mint önálló üzletet fognák fel, tehát oly körülmény, a mely az általános dohánygyedárulás folytatásának megjavítására nem csekély kárral járó javíthatatlan hatással van.

Egy bizonyos összhangzásban állanak tehát az összes pontok, a melyekért szerkesztő ur évek óta sorompóba állt s kitartóan küzd.

Épúgy a ládák kérdése, mint a szakértők, valamint a provisio-emelés, nemkülömben bizonyos a nagyáruást szabad gyakorlásában gátló rendeleteknek hatályon kívül helyezése, azok a pontok, a melyekért Ön évek óta sajnós, de hiába küzd. Ezen eredménytelenségért azonban a hibát nem Önnek s az Ön

becses lapjának róható fel, hanem ellenkezőleg nekünk, a nagy-dohánytőzsdéreknek, a kik, mint az ország szabad polgárai, jogaikat megóvni nem tudják. Mert, bár a dohánygyedárúság maga nemében egy állami vállalatot képez, a mely saját belátása szerint intézkehetnek, mindamelllett nekünk is, mint ezen vállalat alkalmazottainak ép úgy, mint minden állami alkalmazottnak, van jogunk saját érdekünket megóvni s megvédeni. Épen azon körülmény, hogy a dohánygyedárúság az állam kezében van, emellett argumentál, hogy egyesült erővel mindazt elérjük, a mit méltányosan s jogosan követelhetünk. Tehát a dohány-nagy-tőzsdék egyletének megalakítása jelen időpontban annál is inkább áll érdekünkben, miután a költségek folytonos emelkedése mellett a fogyasztásnál lefelé száll és a kereslet megjavítására kilátás nincs.

Fel tehát bátran a munkára, a mely évek óta tervezetik, jónak találatott s minden oldalról lelkesedéssel fogadtatott. Nekünk ehhez másra nincs szükségünk, mint a vezető és vezérlő kézre; nyujtsa ezt nekünk, tisztelt szerkesztő ur, és biztosítjuk Önt sokoldalú támogatásunkról, a melyre bizton számíthat.

Fogadja tek. szerkesztő ur, stb.

K. B.

*

Csak ismétlése volna annak, a mit ezen ügyben évek óta mondtunk, hogy ha a szóban levő ügyben készségünket felajánljuk. A mi részvétünk, ami óriási alkotásunk s működésünk e tekintetben magától értetődik és hivatottnak érezzük magunkat e tekintetben nyilatkozni, miután előttünk mindaz, a mi egy negyed század óta a nagy-dohánytőzsdérek nyomja, előttünk ismeretes. És ezuttal ismétlően várjuk a dohány-nagy-tőzsdék e tekintetbeni nyilatkozatát, mert anélkül az actiót megindítani nem lehetséges. Egyet azonban az ismeretes témából meg kell ismételnünk és ez az, hogy a dohány-nagy-tőzsdék szövetségének minden körülmények között létre kell hogy jöjjön.

Minél tovább elhalasztatik az idő annak létesítéséhez, annál rosszabb. Annak szükségessége magától kell hogy nyilvánuljon, de azt nyugodtan bevárni nem volna okos dolog.

Énnélfogva vegye e dolgot minden dohány-nagy-tőzsdér szívére és nyilatkozzék sürgősen, hogy ebben a maga részét tényleg kivenni kész. — A mi részünkről ehhez többé hozzátennünk nincs, miután a tisztelt beküldő jelen cikkre igen világosan beszél.

Hiány a világos szivarokban.

Már vagy hat éve, hogy a közönség izlése a világos színű szivarokra irányult és általános a kívánság a világos levellő szivarok iránt. Sokoldalú újságcikkek, írásbeli beadványok, szóbeli panaszok és kifogások nem voltak képesek

a m. k. dohánykezelőséget reá venni, hogy az általános kívánalmakhoz alkalmazkodva világos leveleket vásároljon. Mintha ezen kívánalom indokolatlan volna, mintha a világos borítóleveleknek beszerzése semmi szín alatt lehetséges nem volna, de sőt nem is tartják érdemesnek a közönséget és az elárusítókat megnyugtanni vagy legalább felvilágosítani, mi van tulajdonképpen ezen világos borítólevelekkel és miért olyan nehezen kaphatók.

A konsekvencia, a mely ezen indolentiából származik, a legújabb időben ép ugy a közönségben, mint az elárusítóknál bizonyos lehangoltságot okozott, amelyből következképp a napi sajtóban többé-kevésbé éles cikkek napvilágot láttak. És a mint a holt betűk a papíron kifejezett lehangoltságnak nyomatékot szereznek, ép ugy a szóbeli eljárásnak ezzel eleje nem vétetett, amennyiben a nagy- és kisdohánytözsdekben egy pár száz drb szivar birtokért formális csaták vívatnak.

Mi a dolgot nem tuluozk, ha azt állítjuk, hogy a világos színű szivarok hiánya már oly állapotokat termelt, a melyek oda terelik a dohányzót, hogy vagy daczból, vagy a világos színű szivarok iránti előszeretettől a dohányzással végkép felhagynak, vagy azt a minimumra leszorítja, vagy, a mint a dohányzók nagyrésze teszi, szivarjait Ausztriából hoztatja. Ez állapot nagyon komolylyá vált s hogy e felül nyilatkoznunk kell, kizárólag az elárusító pártjára s nem a szakértők álláspontjára, a kik hivatták meghatározni, vajjon a valóságban a sűrű levelek a szivart jobba, vagy könnyebbé teszik, helyezkedünk. Miután itt egy bajról van szó, a mely az egész sajtót feltűnő módon foglalkoztatja, kötelességünknek tartjuk tehát az irányadó személyiségekhez intéz szavunkat intézni, hogy ez az ügy tovább így nem mehet. A dohányfőraktárakban jó dolguk van a tisztviselőknak, amennyiben ott teljes eredeti ládák adatkak ki, és a vállalkozó, vagyis a dohánytözsde nincs abban a helyzetben, a világos és sötét színű szivarok kiadása iránt felszólamlását érvényesíteni.

Ellenkezőleg, a hájsza csak adohánytözsdeben kezdődik valóban. A dohánytözsde kap a megrendelésnél például a «Trabuko» szivarnemből 3—4 ládat, tehát körülbelül 18—24000 drb mennyiséget. Ezek közül található — a miről meggyőződni lehet — néha alig 2000 világos színű szivar drbot, de néha, és ez nem épen ritkaság, hogy egyetlen egy világos színű, illetve könnyebb fajta szivart tartalmazó doboz találhatók. Egy számtan tanárra bizzuk annak szives kiszámítását, hogy ily körülmények között kapott világos színű szivarból hány darabot képes a 150—200 számrá menő kis dohánytözsdernek juttatni? Még azt az esetet is koncedálva, hogy egy dohánytözsde lelkiismeretessége annyira meggy, miként maga számára, illetve saját kis dohánytözsdeje számára egyetlen egy darabot sem tart vissza, még akkor is a legjobb esetben legfeljebb 15—20 kis dohánytözsdernek képes volna 100 drb világos színű szivart juttatni. Már most ha tekintjük, hogy a fővárosban igen sok dohánytözsde van, a ki nagyobb mennyiségre szorul s ha hozzáteszük, hogy ezen állításunk valamennyi fajta szivarnál ismétlődik, csak akkor érthető meg, mennyi veszekedés, boszankodás, gyanúsítás és szemrehányás hangzik el az ország összes dohánytözsdeiben, ez tehát oly jelenség, mely természetesen el nem hallgatható és annak következménye az, hogy az újságok nem a dohányhiánynak csinálnak reklámot, hanem azt nap nap után a közönség szeméi előtt kicsinyítik.

Mi már egyszer ezen a helyen kijelentettük, hogy ez időszert a kikötőhelyeken, a hol a borítólevelek vásároltatnak, a világos borító

levelekben hiány nincsen és hogy csak az aránylag magasabb árnak köszönhető, hogy a m. kir. dohánykezelőség a világos borító leveleknek beszerzését nélkülözhetőnek véli. Miután erről semmiféle felvilágosítás nem szivárgott ki, úgy hisszük, hogy a mi állításunk helyes s azt addig annak is kell tekintenünk, míg az ellenkezője az érdekelt közönséggel tudatva nem lesz. Igaz, hogy a m. k. dohánykezelőség nem tartozik semmi kötelességgel, hogy az üzleti elhatározásairól felvilágosítást adjon, mi csak az általános elkereséssel szemben, mely a napisajtó hasábjain nyilvánul, tanácsolhatjuk, hogy a kezelőség határozza el magát a világos szivarok tekintetében a nyilvánosságot valami czélszerű módon való felvilágosítására. Hogy is jönnek az ezrekre menő elárusítók ahhoz, hogy a m. kir. dohánykezelőségnek bűnbakjai legyenek? Hogy jönnek a dohánytözsdekre ahhoz, hogy őket pártoskodással és rendtelenséggel vádolják, csak egyszerűen azon alapon, mert az illetékes helyen jönnek felük hallgatni? És utóvégre mért ne kapja a dohányzó saját pénzéért azt, a mit kíván, hogy ha ezen kívánásnak más nem áll az útjában, mint egy kis áldozat, a melyet a gyáros hozni tartozik, miután a nyers anyagot mindenkor kaphatja, ha erre költséget rendelkezésre bocsát. — Mi elismerjük ugyan, hogy évek hosszú során át nehéz volt a piaczon világos leveleket kapni, s hogy ezen időn át a világos szivarok nemcsak nálunk, hanem egész Európában ritkaság számába mennek. Hogy ha jól vagyunk értesülve, ezen nehézség czuttal nem áll fenn és ebben a véleményben megerősít bennünket az, hogy Ausztriában a világos szivar kiválólag kapható. Mi magunk egyetlen egy tözsdét sem találunk Bécsben, a melyben világos szivarok kaphatók ne lettek volna. Honnan jön ez? Miért kell ezt a magyar dohányosnak az osztrák dohányostól irigyelni és nem megfordítva? És a mi földog, miért van az osztrák elárusítónak aránytalanul jobb dolga mint a magyar elárusítónak? Azt kérdezzük — miért?

A szivar-automata.

Egész zajtalanul, egész csendben vonult ő 3 nap előtt a ferencvárosi dohánygyárba, a mely hivatta lesz gondnól terhelt embereket munkájuktól megszabadítani. Azok a fáradt, elsóványodott arcok, a melyek a hét folyama alatt csak jó levegőben töltött pár órai tartózkodásból meríthetik frissességüket, azok egész bizonyossággal és édes reményben tekintenek az élettelen és mindamellett emberi munkát végző tárgyat, a mely vállalkozik az éjjeli órákban helyettük dohányt, szivart, szivarkát árusítani.

Ekként itt van a szivar-automata s mi kötelességünknek tartottuk ötet meglátogatni s arról meggyőződést szerezni, vajjon a valóságban olyan jó ő, mint a hirt megelőzte.

A ferencvárosi dohánygyárban körülvevő egy csoport kíváncsiaktól, megtaláltuk őt. A szeretreméltó igazgató felemelte a titkot fűdő fátyolt, a mely az automata fölött lebegni látszik. Itt felkúsznak felhalmozva a mindentéle szivarnemek: Virginia, Regalitas, Trabukko, Britanika, Portoriko, Cuba, rövid szivar és szivarkadohány és — tessék olvasni és bámulni — még az új Hunnia, a mely tudvalevőleg bevezetése óta nem kapható szivarka, ez is közöttük van. És ezek oly békében felkúsznak egymás mellett, mintha egyiket a másikhoz rokonsági kötelék fűzne és csak midőn az ajtó bezáródott és a Wertheim-rendszer szerint készült kulcs megtette kötelességét, akkor csak nagy a bámulat az automata működése fölött. Mintha az automata beszélni tudna, mintha árult kínálná, itt áll ő s várja a 10 és

20 filléres bedobását. És ha készlete elfogyott, akkor a nyilást annak a feléig egy mozogható lapocskára zárja el, a miből észlelhető, hogy a pénzdarab bedobása eredménytelen marad. Ha mindamellett valaki példoms kedvében ezt meg is teszi, a lapocskát erőszakkal visszatalja s a 10—20 filléres darabot mindamellett a nyilásba dobja, akkor rögtön éri a büntetés, mert az automata nem éri a tréfát, ő a pénzdarabot egész hallgatagon megtartja és azt teszi pellenegére, a ki őtet akarta boszantani. Ugyanazon sors éri azt, a ki merészt hamis, idegen pénzt, vagy ólomdarabokat a nyilásba bedobni.

Az automata megtart mindent s annak fejében nem ad semmit vissza. Az automata maga a szoliditás, nem csal meg senkit, de ő sem hagyja magát megcsaltni. A mi a mennyiséget illeti, a melyet az automatának elárusítás végett kiadni lehet, a legkeresettebb helyen ép ugy van gondoskodva mint azon tözsdékről, a kik vasárnap délutánját csak azért igénybe venni akarják, hogy a vasárnapi nyugodalmat élvezhessék. A legkisebb automata 4 bedobási nyilással bír, tehát oly szivarnemek választhatók, a melyek vasárnap délután a legnagyobb kelen-dőségnek örvendenek. Ha az elárusító több szivarnemnek elárusítását kívánja, szabadságában áll 6—8—10—12 szivar nemet magában foglaló automatát követelni. Miután a szivar-automatának nem az a célja, hogy egy teljesen jól felszerelt tözsdét helyettesítse, ő kizárólag csak vasárnap délután vagy az éjszakai órákban való működésre van hivatva, a kényelemről tehát a szükséglethez képest teljesen gondoskodva van. Azon automata, a mely a ferencvárosi dohánygyárban látható, tartalmazza mindazt, a mit az ember akkor, midőn az üzletek zárva vannak, kívánhat. A dolog velejében örülhet mindazon dohánytözsde, a kinek élénk helyen árudája van, ha az automata elhelyezett összes készlete elkél, a helyett, hogy tanonczát az üzlet ajtajában a szivarok elárusításával megbizsa, mert ugyis kényelmesen éri azt a napi bevételt, a melyre a jelenlegi körülmények között soha sem számíthatott volna. És a közönség? Igazán nem tudjuk, mit kíván hát a közönség a fentebb megjelölt szivarnemek kivül? Kilenc (9) krajczáron felüli szivarok és 2½ krajczáron felüli cigaretták legjobb tudtukkal vasárnap délután egyáltalában nem vásároltatnak és ha valaki a vendégülöben ülve ennél jobbat elfogyasztani kíván, erről gondoskodik a pinczér, hogy azt megkaphassa.

Ezzel be van fejezve, az automata megvizsgálása s annak vasárnap délutáni munkaszünetben való alkalmaztatása iránti elhatározást a m. kir. dohánykezelőség illetve a m. kir. p. ü. miniszterium dolga. Mi megvagyunk győződve, hogy ezen magas fórumok, tekintettel a mindég égetőbbé vált vasárnapi munkaszünetre, elhatározásunkat a legközelebb jövőben meg fogjuk hozni.

Vegyes.

Ujfajta világítás. A columbiai egyetem könyvtárának nagytermében igen czélszerű világítási mód van bevezetve, mely az olvasónak az iz-zófény által elgyöngített szeméire valóságos jótéteménynek bizonyult. Ez a világítási mód a következő: Egy homályos fehérre mázolt hat láb átmérőjű fagyoló van a teremben elhelyezve. Mihelyt besötétedik, a terem négy sarkában gondosan elrejtett nyolcz hatalmas iv-lámpának sugarai a golyóra vettednek, úgy, hogy a teremben levők sem a szénacsucokat, sem a direkt fénysugarakat nem láthatják. Ez oly világosságot hoz létre, mely anélkül, hogy a szemet a legkevésbé is megtámadná, mégis elég erős arra, hogy a terem minden részében dolgozni lehessen.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Verein der Grosstrafikanten. — Mangel an lichten Zigarren. — Der Zigarren-Automat.

Verein der Grosstrafikanten.

(Von einem Grosstrafikanten.)

Geehrter Herr Redakteur!

Wenn auch Ihr geschätztes Blatt für die Begründung eines Trafikanten-Vereines eintritt und dieselbe aller Voraussicht nach auch baldigst erstehen wird, glaube ich gleichwohl nicht zu irren, wenn ich annehme, dass dieser Verein nur den Interessen der Kleintrafikanten und das auch nur derjenigen der Hauptstadt gewidmet sein wird. Da ich selber mein Domicil in einer Provinzstadt habe, kann ich es auch beurtheilen, wie wenig Interesse die Kleintrafikanten der Provinz an ihrem Berufe haben, nachdem dieselben durchwegs sich mehr mit anderen Geschäftsweigen befassen, als mit den Tabak und Zigarren. Dagegen leuchtet es mir recht gut ein, dass ein Verein der Tabaktrafikanten in der Hauptstadt vielfachen Zwecken dienen könnte und seinen Mitgliedern ein wahrer Segen werden müsste.

Ganz unabhängig von diesem Vereine würde ich jedoch einen Verband der Grosstrafikanten in Ungarn empfehlen, beziehungsweise die Creirung desselben jedem Grosstrafikanten ans Herz legen. Die 600 Grosstrafikanten des Landes, welche gewissermassen zu dem Aerar in ein Vertragsverhältniss stehen, sie bindet unleugbar ein gemeinschaftliches Interesse, sie hegen ein und dieselben Wünsche, sie bedrücken die gleichen Schmerzen in geschäftlicher Beziehung und doch verfährt jeder Einzelne von ihnen nach seinem eigenen Ermessen, das heisst, er duldet, leidet und thut so ganz und gar nichts, um sein Los zu verbessern oder zumindest es erträglich zu gestalten.

Ich kann es füglich unterlassen in eine Schilderung der herrschenden Verhältnisse einzugehen, da dieselben Jedermann bekannt sind. Man scheint im k. u. Finanzministerium des Glaubens zu sein, dass wir Grosstrafikanten ein sehr überflüssiges Möbelstück sind, das kaum einer Beachtung werth ist. Wie käme es denn sonst, dass man die Zwischenhändler eines so üppig gedeihenden Berufszweiges, wie es das Tabakmonopol ist, niemals um ihre Meinung befragt, wenn irgend eine Neueinrichtung auf der Tagesordnung steht. Während heute kein einziges Ressort, ja nicht einmal dasjenige der Finanzen der Meinungsabgabe der Vertreter des Handels und des Gewerbes entbehren kann, hält man es auf dem Gebiete des Tabakmonopols für gar nicht nothwendig, diejenigen jeweilig zu Rathe zu ziehen, welche in erster Reihe dazu berufen erscheinen, in Sachen der Fabrikation und des Verschleisses ein Urtheil abgeben zu können. Ich bezweifle es, dass es jemals geschehen könnte, dass man eine neue Sorte einführt, welche kaum für den Augenblick reicht, wenn ein Grosstrafikant, und wäre es auch welcher immer, ein Wörtchen dabei mit-

zusprechen hätte. Doch wozu die Meinung des Grosstrafikanten einholen? Es geht ja — Gott sei Dank — so auch, aber fragt mich nur nicht wie?

Die Institution der Grosstrafiken in der dermaligen Gestalt ist unhaltbar und kann auch nicht als Beruf aufgefasst werden. Die geringe Provision, welche der Grosstrafikant erhält, ist nachweisbar keine Entlohnung für Mühe, Arbeit und dem investirten Kapitale, da kein einziger Grosstrafikant mehr damit erzielt, als dass er seine Kosten deckt. Bleibt also die Kleintrafik übrig, die ihn einigermaßen entschädigen soll. Doch was sehen wir nun? Betreibt der Grosstrafikant dieses sein Geschäft in rationeller kaufmännischer Weise, dann hetzt er hunderte von Kleinverschleissern auf sich und die Unannehmlichkeiten, welche sich hieraus ergeben, spotten jeder Beschreibung. Führt er jedoch seinen eigenen Kleinverschleiss in primitiver Weise, hetzt er das Publikum gegen sich, welches natürlicherweise beansprucht, dass man in der Grosstrafik alles und in jeder Quantität haben müsse. Dazu kommen noch die Chicanen der Finanzbehörden, denen die Verhältnisse meist unbekannt sind und das Facit besteht darin, dass der Grosstrafikant, indem er von allen Seiten bedrängt wird, ein Dasein führt, welches keineswegs beneidenswerth genannt werden kann. Diese unleidlichen Verhältnisse drücken sich denn auch darin aus, indem von den 600 Grosstrafikanten des Landes kaum 100 ihre Grosstrafik als selbstständiges Geschäft auffassen, ein Umstand, der an der Verbesserung des allgemeinen Monopol-Betriebes seine nicht zu unterschätzende verhängnissvolle Wirkung ausübt.

Im engen Zusammenhange damit stehen denn auch sämtliche Punkte, für welche Sie, Herr Redakteur, seit Jahren Propaganda machen und unverdrossen einstehen. Sowohl die Kistenfrage, wie auch die der Experten, sowohl die Provisionserhöhung, wie auch die Abschaffung einiger den Grossverschleiss in seiner freien Ausübung hemmender Vorschriften, sind die Punkte, welchen Sie seit Jahren — leider vergeblich — Ihre Mühe verschwenden. Die Schuld des Misserfolges trifft jedoch nicht Sie und Ihr geschätztes Blatt, vielmehr trifft sie uns Grosstrafikanten, die wir als freie Bürger des Landes unsere Rechte nicht zu wahren verstehen. Denn wenn auch das Tabakmonopol ein für sich separat bestehendes staatliches Unternehmen bildet, auf welchem naturgemäss der Unternehmer nach Gutdünken verfahren kann, so besitzen wir gleichwohl ein Anrecht darauf, als die Bediensteten dieses Unternehmens, gleich wie dies Recht jedem Staatsdiener zusteht, unsere Interessen zu wahren und zu verteidigen. Der Umstand, wonach das Tabakmonopol in Händen des Staates ist, spricht gerade dafür, dass wir bei Einigung unserer Kräfte auch all das

erreichen würden, was wir billiger- und gerechterweise anstreben. Die Begründung eines Verbandes der Grosstrafikanten besitzt daher im gegenwärtigen Momente umso mehr Interesse, als wir bei steter Erhöhung der Kosten auch in Bezug des Consumes abwärts gehen und einer Erhöhung des Verdienstes keinerlei Aussicht bietet. Und darum schreiten wir muthig an das Werk, das schon so viele Jahre geplant, für gut befunden und von allen Seiten mit Enthusiasmus aufgenommen wurde. Wir brauchen hiezu nichts anderes, als die leitende, führende Hand — reichen Sie uns dieselbe geehrter Herr Redakteur — und Sie sollen Unterstützung in Menge finden.

Empfangen Sie u. s. w.

K. B.

*

Es wäre nur eine Wiederholung all dessen, was wir seit Jahren in dieser Angelegenheit gesagt, wenn wir unsere Bereitwilligkeit, die in Rede stehende Angelegenheit zu fördern, zuzusagen. Unsere Theilnahme, unser eifriges Schaffen und Wirken in dieser Beziehung ist selbstverständlich, zumal wir uns auch dazu berufen erklären, nachdem wir all das genau kennen, was seit einem Viertel Jahrhundert den Stand der Grosstrafikanten bedrückt. Und so erwarten wir auch diesmal die zustimmenden Äusserungen der Grosstrafikanten hierüber, nachdem ohne diese eine Aktion einzuleiten nicht möglich ist. Eines müssen wir gleichwohl aus dem von uns schon oft berührten Thema widerholen und das ist unsere Ansicht, welche dahingeht, dass ein Verband der Grosstrafikanten unter allen Umständen begründet werden wird. Je länger die Zeit zur Begründung desselben verschoben wird, desto schlimmer! Die Nothwendigkeit muss sich ganz von selber ergeben, sie jedoch abzuwarten, wäre unklug. Möge daher jeder Grosstrafikant dies beherzigen und schleunigst seine Theilnahme kundthun. Wir für unseren Theil haben nichts mehr hinzuzufügen, da das vorstehende Schreiben des geschätzten Einsenders eine sehr deutliche Sprache spricht.

Mangel an lichte Zigarren.

Sechs Jahre sind es bereits, dass der allgemeine Geschmack des Publikums sich der lichten Zigarre zugewendet hat, dass der allgemeine Wunsch nach einem lichten Deckblatte laut wurde. Unzählige Zeitungsartikel, schriftliche Eingaben, mündliche Klagen und Vorstellungen vermochten gleichwohl die k. ung. Tabakregie nicht zu bewegen, sich dem allgemeinen Wunsche zu fügen und lichte Deckblätter anzukaufen. Als ob dieser Wunsch ein utopischer wäre, als ob das Erlangen lichter Deckblätter unter gar keinen Umständen veranlasst werden könnte, findet man es gar nicht der Mühe werth, Oeffentlichkeit und Verschleiss zu befriedigen oder zumindest dieselben darüber aufzuklären, was es mit den lichten Deckblättern für eine Bewandniss habe, warum dieselben so schwer erhältlich sind.

Die Konsequenzen, welche sich aus dieser

Indolenz ergeben, drücken sich seit neuester Zeit in einer sehr beachtenswerthen Missstimmung sowohl des Publikums, wie auch der Verschleisser aus, welche beinahe täglich in den verschiedenen Tagesblättern in einer mehr oder minder geharnischten Sprache Ausdruck findet. Und so wie die todten Lettern auf dem Papiere dem Missmuthe entschiedenen Ausdruck verleihen, so ist das mündliche Verfahren dabei insofern nicht verschont, als in den Gross- und Kleintrafiken förmliche Kämpfe ausgefochten werden um einiger Hundert Zigarren wegen. Wir machen uns durchaus keiner Uebertreibung schuldig, wenn wir versichern, dass die Kalamität bezüglich der lichten Zigarren bereits derartige Blüten zeitigt, dass es ein grosser Theil der Raucher theils aus Trotz, theils aus Liebhaberei zu den lichten Zigarren vorzieht, gar nicht zu rauchen, oder das Rauchen auf ein Minimum zu beschränken, wie es auch eine bedeutende Anzahl Raucher gibt, welche ihre Zigarren aus Oesterreich beziehen. Die Sachlage ist somit eine sehr ernste geworden und wenn wir über dieselbe zu sprechen bemüssigt sind, so stehen wir diesmal lediglich auf den Standpunkt der Verschleisser und nicht auf jenen Standpunkt den der Fachmann einnimmt und der da beurtheilen soll, ob lichte Deckblätter in Wirklichkeit die Zigarre besser oder leichter machen. Nachdem wir es hier mit einer Kalamität zu thun haben, welche bereits die gesammte Presse in geradezu auffälliger Weise beschäftigt, erachten wir es als unsere Pflicht, den massgebenden Persönlichkeiten ein Mahnwort zuzurufen, dass in dieser Weise die Sache unmöglich fort gehen kann. In den Tabak-Zentralmagazinen, dort haben es die Beamten gut, indem bloß ganze Originalkisten ausgefasst werden und der Uebernehmer, daher der Grosstrafikant keine Gelegenheit hat, seine Reklamationen bezüglich der lichten, beziehungsweise dunklen Zigarren anzubringen. Dagegen geht die Hetze in den Grosstrafiken erst recht los. Hier erhält der Grosstrafikant, nehmen wir die Sorte Trabucco an, ungefähr drei oder vier Kisten bei einer Fassung, somit ein Quantum von 18—24000 Stück. Darunter befinden sich, wie man sich leicht überzeugen kann, manchmal kaum mehr als 2000 lichte Zigarren, manchmal aber, und das ist gar nichts Seltenes, nicht eine einzige Schachtel lichter Sorten. Nun möge uns ein Mathematiker darüber Aufschluss geben, wieviel lichte Zigarren ein solcher Grosstrafikant an seine 150—200 Kleinverschleisser zu verabfolgen vermag? Selbst den Fall angenommen, dass ein Grosstrafikant in seinem Gerechtigkeitsdrange so weit geht, dass er für sich, das heisst für seinen eigenen Kleinverschleiss gar nichts zurückbehält, selbst dann könnten auch im besten Falle nicht mehr als 15—20 Kleintrafikanten kaum mehr als ein einziges Hundert lichter Zigarren erhalten. Wenn man jedoch in Betracht zieht, dass es in der Hauptstadt immerhin eine grosse Anzahl Trafiken gibt, welche einen bedeutenden Bedarf haben, wenn man hinzurechnet, dass diese unsere Aufstellung fasst bei sämtlichen Sorten zutrifft, dann lässt es sich ermes sen, welche Summe von Streit, Aergernissen, Verdächtigungen und Vorwürfen in sämtlichen Grosstrafiken des Landes laut werden, ein Umstand, der natürlich nicht verschwiegen bleibt und seine Wirkung darin ausübt, dass die Zeitungen, statt für das Tabakmonopol Reklame zu machen, dasselbe tag-täglich in den Augen des Publikums herabwürdigend.

Wir haben es schon einmal an dieser Stelle

ausgesprochen, dass dermalen auf den Hafentplätzen, wo die Deckblätter eingekauft werden, keineswegs ein besonderer Mangel an lichten Deckblättern vorherrscht und dass nur die verhältnissmässige Höhe des Kaufpreises die k. u. Tabak-Regie zu veranlassen scheint, die lichten Deckblätter entbehrlich zu machen. Da man hierüber keinerlei Aufklärung verlauten liess, nehmen wir an, dass unsere Behauptung richtig ist und müssen wir dieselbe insoweit für richtig betrachten, als das Gegentheil dem am meisten interessirten Publikum mitgetheilt ist. Wohl hat die k. u. Tabak-Regie keinerlei Verpflichtung, über ihren geschäftlichen Verfügungen irgend wem Anschluss zu ertheilen, allein wir finden es angesichts der allgemeinen Erbitterung, welche in den Spalten der Tagespresse laut werden, denn doch für rätlich, wenn man sich dazu entschliesen wollte, die Oeffentlichkeit bezüglich der lichten Zigarren in irgend einer zweckmässigen Weise aufzuklären. Wie kommen auch die Tausende von Verschleisser dazu, für die k. u. Tabak-Regie den Sündenbock abzugeben? Wie kommen die Grosstrafikanten dazu, dass man sie der Parteilichkeit, des Eigennutzes und der Unregelmässigkeit zeilt, bloss aus dem Grunde, weil man betreffenden Ortes es vorzieht, zu schweigen? Und schliesslich, warum soll der Raucher nicht das für sein Geld bekommen, was er wünscht, wenn diesem Wunsche nichts anderes entgegensteht, als ein kleines Opfer, welches der Fabrikant zu bringen hat, indem er die Rohwaare doch immerhin erhalten kann, wenn er deren Preis bewilligt. Wir geben zu, dass es Jahre lang eine Schwierigkeit bedeutete, an den Kaufplätzen die lichten Deckblätter zu erhalten und dass während dieser Zeit die lichte Zigarre nicht nur bei uns, sondern in ganz Europa als Seltenheit galt. Sind wir gut unterrichtet, so existirt diese Kalamität nicht mehr und werden wir in dieser unserer Meinung noch dadurch bestärkt, indem in Oesterreich die lichte Zigarre vorwiegend zu haben ist. Wir selbst haben in Wien keine einzige Trafik gefunden, wo nicht lichte Zigarren in genügender Zahl vorhanden waren. — Wie kommt das? Warum soll der ungarische Raucher den österreichischen beneiden und nicht umgekehrt? Und was die Hauptsache ist — warum hat es der österreichische Verschleisser so ungleich besser, wie der ungarische? Wir fragen — warum?

Der Zigarren-Automat.

Ganz geräuschlos, in aller Stille hat derjenige vor drei Tagen seinen Einzug in die Budapest-Franzstädter Tabakfabrik gehalten, der fortan viele Tausende von mühselig beladenen Menschen, in Hinsicht ihrer Arbeitsleistung entlasten soll. Die bleichen abgehärmten Gesichter, die ihre Frische nur durch den Aufenthalt in guter gesunder Luft durch einige Stunden in der Woche wiedererlangen können, sie blicken alle mit Zuversicht und froher Hoffnung auf den leblosen und doch gleich einem Menschen schaffenden Gegenstand, der es unternehmen will, an Sonntag Nachmittagen oder in den Nachtstunden statt ihrer Tabak, Zigarren und Zigarretten zu verabreichen.

Nun ist er hier, der Zigarren-Automat und wir hielten es für unsere Pflicht, ihm einen Besuch abzustatten, uns davon zu überzeugen, ob er in Wirklichkeit so gut ist, wie sein Ruf, der ihm vorausgeht.

In der Franzstädter Tabakfabrik, umgeben von einer kleinen Schaar von Bewunderer, fanden wir ihn. Der liebenswürdige Direktor der Fabrik enthüllte uns den Schleier des Geheimnisses, der über den Automaten ausgebreitet zu sein scheint. Da liegen sie aufgestapelt die

verschiedenen Sorten: Virginer, Regalita, Trabuco, Britanica, Portorico, Cuba, Kurze, szivarkadohány und — man lese und staune — sogar die neue Sorte Hunnia — die bekanntlich seit ihrer Einführung nicht zu haben ist. Und das liegt alles so friedlich nebeneinander, als ob eines zu dem andern in verwandtschaftlicher Beziehung stünde und nur, wenn sich die Thüre schliesst und der nach Wertheim-System gearbeitete Schlüssel sein Werk gethan hat, dann ist erst das Staunen über die Thätigkeit des Automaten ein grosses.

Als ob der Automat sprechen könnte, als ob er seine Waaren anbieten wollte, steht er da, gewärtig des Einwurfes eines Zehn- oder Zwanzighellerstückes. Und wenn sein Vorrath erschöpft ist, dann verdeckt die Öffnung bis zur Hälfte ein bewegliches Täfelchen, worauf zu lesen ist, dass der Einwurf nunmehr zwecklos ist. Thut es aber muthwilligerweise irgend Jemand doch, schiebt er das Täfelchen gewaltthätig zurück und wirft er sein Zehn- oder Zwanzighellerstück trotzdem in die Öffnung, dann folgt ihm die Strafe sofort auf dem Fusse, denn der Automat versteht keinen Spass, er behält alsdann die Münze stillschweigend und gefoppt ist nur derjenige, der zu foppen beabsichtigt hat. Dasselbe Schicksal ereilt denjenigen, welcher es versucht, falsches Geld, fremde Münzen oder Bleistücke in die Öffnung zu werfen. Der Automat behält alles und gibt dafür gar nichts her. Er ist die Solidität selber, betrügt Keinen und lässt sich dagegen auch niemals betrügen.

Was nun das Quantum betrifft, welches dem Automaten zum Verkaufe übergeben werden kann, so ist, selbst für die frequentesten Verkaufsorten, in reichlichster Weise ebenso gesorgt, wie für diejenigen Trafikanten, die nur an Sonntag Nachmittagen sich denselben bloss zu dem Zwecke bedienen wollen, damit sie die Sonntagsruhe geniessen können. Der kleinste Automat enthält 4 Einwürfe, somit können diejenigen Sorten gereicht werden, die am Sonntag Nachmittag hauptsächlich gekauft werden. Wünscht ein Verschleisser mehr Sorten abzugeben, so steht es ihm frei 6, 8, 10 oder 12 Sorten enthaltende Automaten zu verlangen. Da der Zigarren-Automat nicht den Zweck hat, eine vollständige, gut eingerichtete viel Lager enthaltende Trafik zu repräsentiren, da er bloss an Sonntag Nachmittagen oder in den Nachtstunden funktionieren soll, so ist für die Bequemlichkeit in vollständig ausreichender Weise gesorgt. Der Automat, welcher gegenwärtig in der Franzstädter Tabakfabrik zu sehen ist, enthält all das, was man zu Zeiten, wo die Geschäfte geschlossen sind, nur wünschen kann. Im Grunde genommen dürfte jeder Trafikant, der in einer lebhaften Gegend sein Geschäft lokal besitzt, sehr froh sein, wenn der Automat seinen ganzen Inhalt abgeben wird, wie auch derjenige nicht minder zufriednen sein dürfte, der an Sonntag Nachmittagen, anstatt seine Lehrjungen bei der Geschäftsthüre Zigarren feilhalten zu lassen, bequemerweise eine Lösung hereinbringen wird, die er unter den gegenwärtigen Verhältnissen niemals zu erzielen vermag.

Und das Publikum? Nun, wir wüssten nicht was das Publikum ausser den oben angeführten Sorten noch verlangen könnte? Zigarren über 9 Kreuzer und Zigarretten über 2½ Kreuzer werden an Sonntag Nachmittagen unseres Wissens nach überhaupt nicht gekauft und wenn Jemand, im Restaurant sitzend, gerade eine solche rauchen will, so sorgt bekanntlich schon der Kellner dafür, dass sie dargereicht werden kann.

Die Prüfung des Automaten ist nunmehr vollzogen und die Entscheidung über dessen Einführung in Verbindung mit der Sonntagsruhe ist Sache der k. u. Tabak-Regie, beziehungsweise des k. u. Finanzministeriums. Wir sind überzeugt davon, dass auch diese hohen Amtsstellen, mit Rücksicht auf die immer dringender werdende Frage der Sonntagsruhe, in sehr naher Zeit ihre Entscheidung getroffen haben werden.

Hilfsredakteur: Ferdinand Hettai.